

INVATAȚORII ancheta revistei „ateneu“

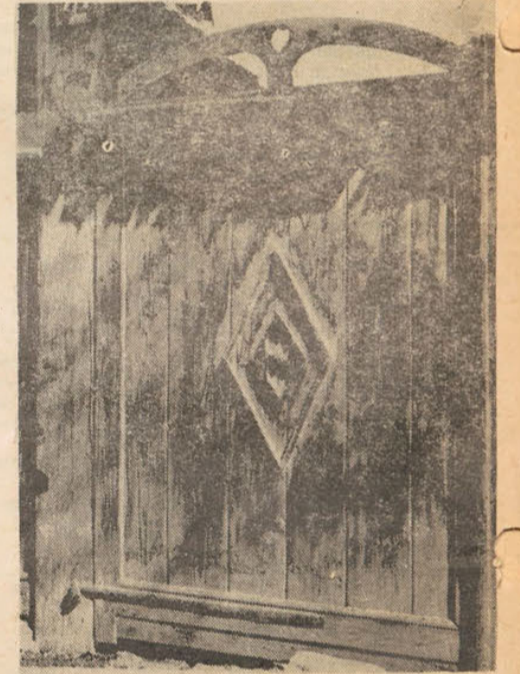
Totuși, după părerea mea, învățătorul rămâne figura centrală a muncii culturale a satului din motive lesne de înțeles. Modelarea copiilor, instrucția și educarea lor, influența directă asupra părinților cade în sarcina lui.

Celalți factori contribuie și ei la rezolvarea multor probleme ale satului, dar constatăm o anumită disonanță față de satul lui. Sînt extrem de fericiți că trecutul nostru de luptă și-a recăpatat ponderea în cultură, implicit cu realitățile prezente. Reînnoirea obiceiurilor și tradițiilor strămoșești face o sănătoasă educație patriotică atît tinerii generații cît și adulților. Prin această măsură luată de partid, noi am câștigat în activitatea noastră extrem de mult, oamenii au primit un puternic imbold. Chipul apostolului există și va exista, bineînțeles cu corectivele pe care viitorul le va opera.

În comuna Traian-Bacău există un învățător a cărui muncă plină de modestie o subliniem acum, ca un omagiu pentru cei 36 de ani de apostolat. VASILE BIBIRE își împarte de atîta timp viața între școală, sat și familie, fără ca vreo urmă de oboseală să-i întunece chipul. Rezultatele muncii sale îi dau noi imbolduri. Acesta este mecanismul păstrării unei tinereții continue. Fuziunea cu satul nu se reduce numai la prezența lui în școală și la sfatul cu oamenii. El este în posesia unei monografii scrise de tatăl său, care coboară tocmai în timpurile lui Ștefan cel Mare. Vasile Bibire cunoaște familia ce dăinuie în documente de sute de ani pe teritoriul comunei Traian. Scrisă cu talent „cronicăresc”, monografia evocă într-o originală compoziție continuitatea și vigoarea populației românești pe aceste meleaguri, este un instrument de educare patriotică a copiilor. Considerăm că una din atribuțiile învățătorului trebuie să fie și aceasta: stringerea de documente despre oamenii și locurile în care răspîndește cultura. Numai el, mai bine ca oricine altcineva, prin natura legăturilor sale cu satul poate realiza acest document de reală valoare educativă.

Iată o altă carte de vizită: INTUNERIC MIRCEA — 38 de ani, director de școală în comuna Secueni-Bacău. De 16 ani este învățător. La întrebările noastre ne-a răspuns următoarele:

- învățătorul s-a născut în satul lui după un număr de ani de la absolvire;
- organele locale să-i întinească fixarea în comună;
- activitățile desfășurate la cămin să fie mai bine organizate, mai atractive, mai puține ca număr;
- muncă învățătorului și-a îmbunătățit calitatea ca urmare a eliberării lui de multe sarcini pe care le avea acum citiva ani. Totuși, uneori învățătorul este antrenat în acțiuni care-l sîrbesc din prestigiu. (Atunci cînd statul popular nu înțelege care sînt, de fapt, atribuțiile lui).

FUNCȚIILE ȘI CARACTERISTICILE CULTURII DE MASA ÎN SOCIALISM (II)

În prima parte a articolului, publicată în numărul trecut, se sublinia că în socialism cultura de masă are o serie de importante funcții: lichidarea rupturii istorice dintre cultură și masă, îmbogățirea cunoștințelor profesionale și de cultură generală ale maselor și redimensionarea participării maselor la creația culturală.

În încheiere, articolul consemna faptul că una din funcțiile centrale ale culturii de masă este formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor. Că știm în continuare care sînt direcțiile de înfăptuire a acestei funcții de esențială însemnătate pentru revoluția culturală socialistă.

Principala sferă de preocupări în vederea formării și dezvoltării conștiinței socialiste a maselor o constituie înarmarea acestora cu ideologia marxist-leninistă, cu politica Partidului Comunist Român și înțelegerea temeinică a modului în care partidul nostru aplică tezele marxism-leninismului la condițiile concrete istorice ale României în fiecare etapă a dezvoltării sale. În acest sens partidul a folosit, perfecționat și dezvoltat numeroase forme și mijloace de activitate.

De subliniat este grija pe care o manifestă partidul nostru pentru ca aprofundarea conștiinței a tezelor marxist-leniniste și a politicii P.C.R. să se desfășoare în așa fel încît stimularea gândirii proprii a oamenilor să devină un atribut esențial al contribuției culturii de masă la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste. În activitatea pe care o desfășoară în domeniul ideologic și cultural, se sublinia la Congresul al IX-lea, partidul nostru se călăuzește după ideea lui Lenin că nu e suficient însușirea lozincilor și concluziilor științei comuniste, ci este necesară însușirea totalității de cunoștințe a căror consecință este comunismul însuși. „În această privință un rol uriaș îl are școala, iar alături de ea, așezămîntele culturale, teatrul, cinematografia, radioul și televiziunea, presa și cartea”.

În acest domeniu la Congresul al IX-lea au fost scoase în evidență importante succese, marea contribuție a întregii activități ideologice la însușirea de către masă a liniei politice a partidului, la creșterea capacității maselor de a participa sub conducerea partidului la soluționarea sarcinilor construcției socialiste, la întărirea coeziunii întregului popor în jurul partidului, dar au fost subliniate și o serie de lipsuri, de neîmpliniri, între care multe aparțin în mod expres culturii de masă. Între acestea faptul că propaganda reflectă încă nesatisficător schimbările petrecute în țara noastră și pe arena internațională, se mai repetă unele teze învechite, devinute anacronice, unele tendințe simplificatoare, manifestări de schematism, șablonism, de transformare în canoane a ideilor vii ale învățătorilor noastre ca și exprimarea unor idei într-o formă neatractivă, inaccesibilă. Aceste neajunsuri, spune tovarășul Nicolae Ceaușescu... „îrăzesc gîndirea creatoare, sărăcesc conținutul propagandei, slăbesc forța ei de

convingere și influențare”. În lumina acestor observații critice sarcina ridicării activității culturale de masă în domeniul de care ne-am ocupat mai sus la nivelul cerințelor actuale este un imperativ.

Congresul al IX-lea a cerut culturii de masă un spirit de combativitate și intranșigăță, arătînd că sub diferite aspecte continuă să se manifeste unele deprinderi și obiceiuri, rămășițe ale mentalității din trecut. În același timp nu putem să nu ținem seama de faptul că mijloacele moderne de difuzare a culturii, mass-media-urile adate în octombriul nostru, au adus la un nivel înalt perfecționarea continuă, dar nu ca o datorie rece, ci ca întărirea unei lăuntrice și imperioase nevoi de cunoaștere.

CONDREA ALEXANDRU are 33 de ani de apostolat, iar în comuna Dobreni, raionul Piatra Neamț, s-a stabilit în 1948.

„Influența dascălului nu se poate altfel exercita asupra celor trei generații care coexistă și sînt sudate prin invizibile legături strămoșești. Atașamentul față de oamenii este una din condițiile existenței sale în mijlocul lor. Acest sentiment căutăm să-l sădăm și noi în foarte tinerii fi ai satului. Și dacă în trecut, învățătorul era singurul focar de lumină din sat, astăzi prin evoluția societății noastre, lui i s-au adăugat și medicul și inginerul și tehnicianii, și personalul sanitar, care-și aduc un substanțial aport la pătrunderea culturii în masă.

O altă direcție a culturii de masă în socialism, în scopul formării și dezvoltării conștiinței socialiste a maselor o constituie formarea și dezvoltarea orizontului științific al maselor. Căile pe care se realizează acest lucru în cultura de masă sînt două: a) formarea concepțiilor materialist-dialectice despre natură, societate și gândire; b) răspîndirea cunoștințelor științifice și tehnice pe care producția le cere în prezent. Aceste două căi se află într-o unitate dialectică, înverind mai ales înfrîmarea celei de a doua asupra primei.

Este locul să subliniem în legătură cu aceasta mai ales rolul momentului instructiv al procesului instructiv-educativ pe care îl realizează cultura de masă. Ponderea culturii în conștiință crește nemăsurat în condițiile socialismului și acest lucru este chemată să-l determine și cultura de masă prin cristalizarea în conștiința maselor a reprezentărilor, noțiunilor, concepțiilor, cunoștințelor, teoriilor științifice, tehnice, a imaginilor artistice etc., într-un volum sporit față de trecut. Locul unor credințe, obiceiuri, deprinderi învechite, cu caracter mistico-religios este luat datorită intervenției ofensive a culturii de masă de factorii științifici. În această privință politica culturală a partidului nostru pune un deosebit accent pe răspîndirea cunoștințelor științifice despre natură, societate, gândire. În occident, radioul, televiziunea, spre exemplu, au emisii întregi cu transmisii ale activității unor secte religioase. Nu se face însă nimic pentru propaganda ateistă. În socialism, mijloacele moderne de difuziune a culturii sînt în mîinile statului. Ele nu sînt și nu pot fi folosite pentru propaganda religioasă, mistică. Iată cum și în această privință conștiința culturii de masă în socialism, în raport cu orînduirea burgheză, are un profil diametral opus. Știința este putere, spune pe bună dreptate F. Bacon. Integrînd-o profilul spiritual al oamenilor muncii cultura de masă aduce în socialism importante contribuții la sporirea capacității populare de a înfrunta natura, de a acționa conștient în construcția socialistă.

Un factor important în dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor îl constituie dezvoltarea gîndirii

ancheta revistei „ateneu“

IGNAT SOFIA (raionul Adjud, comuna Pufesti, satul Ciorani) este în învățămînt de 19 ani. Singura ei menire în sat este răspîndirea culturii, a luminii. Și totul trebuie făcut la o înaltă temperatură, cu pasiune, cu sacrificiul timpului liber.

„Fără înțelegerea menirii tale nu poți realiza prea multe în ridicarea satului. Titlul de învățător presupune o personalitate complexă care să radieze înțelepciune, încredere, pasiune. Cunoașterea psihologiei țăranului, aprofundarea fenomenelor petrecute la nivelul conștiinței acestuia, iată cerințele indispensabile ale preocupărilor învățătorului”.

Discuțăm cu tovarășul învățător PIȘCU PETRU, directorul școlii generale din comuna Parava, raionul Bacău. Douăzeci și unu de ani de învățămînt. Între amintirile lui, între cele bine știute de el, învățătorul și școala rămîn cele mai apropiate.

„Pe vremea cînd eram copil, învățătorul era singurul în jurul cărui se organiza viața culturală a satului. Ea se reducea, în satul meu cel puțin, la serbările date cu elevii și rareori, tot la un fel de serbări la care participau oamenii din sat, mai ales tinerii. De aceea, „ținuta” acelor serbări, întreaga lor desfășurare, pregătirea lor chiar, avea ceva solemn. Sătenii veneau cu toții, ei ar fi fost bucoși să vadă cît mai multe „serbări”, dar nu existau pe atunci condiții. Azi, cînd numărul intelectualilor la sate este mult crescut, cînd „apostolii” de altă dată este reprezentat de artiști profesori și învățători, în condițiile dezvoltării multilaterale a satului cooperativizat, sarcinile activității culturale sînt deosebite. Uneori însă, în activitățile artistice pe care le desfășurăm la cîmin, fie că organizarea noastră nu este îndeajuns de bine pusă la punct, fie că totul a fost alcătuit în grabă, fie din cauza aglomerației unor forme nu tocmai bine pregătite, sau din alte cauze se întîlnesc goluri. Oamenii pleacă din sală nemulțumiți. Mă întorc la ce spuneam mai înainte: ținuta sobră, solemnă, dacă vrei a activității culturale, înțeleg aici prin solemnitate, în primul rînd seriozitatea cu care este pregătit programul”.

— Aveți absolvenți ai școlii populare de artă?
— Avem.
— Se ocupă de ce trebuie să se ocupe?
— Nu prea.
— De ce?
— Ce-ar fi să-l întrebați pe el?

N-am găsit nici unul în momentul acela. Dar dacă-l găseam, ce puteam afla, ne întrebăm noi? Desigur, aflăm chiar din gura lor că nu prea își fac datoria!...

— Să ne întorcem la începutul discuției noastre. Vorbești despre prestigiul pe care trebuie să-l aibă învățătorul.

„Voiam să spun că, după părerea mea, exemplul moral al dascălului este de cea mai mare importanță în antrenarea oamenilor la viața culturală a satului. Atunci cînd ai avut un învățător bun, cu adevărat bun, crești altfel. Totul este legat, în viața spirituală a satului, de asta. Și se ține minte”.

În cancelaria școlii generale din Păunești, Profesorul BAIERĂ BORIS. Fost învățător,

aproape de pensie acum; este în sat de 18 ani.

— Ce părere aveți de tinerii profesori, cei care pentru prima oară vin la catedră?

— Unii dintre ei nu se acomodează de loc. Vor orașul.

— Orașul e mult mai comod din multe puncte de vedere, nu?!

— Da, dar să vedeți d-voastră, programa analitică e aceeași, nu?

Astfel, glumind din ce în ce mai serios, discutăm această atît de importantă și dificilă problemă. Desigur, dificultăți sînt la țară. Însușirea cunoștințelor de către elevi, se face diferențiat față de oras. Veniți din orașe în care ritmul, felul de viață, atmosfera, sînt cu totul altele, tinerii au bineînțeles nevoie de o perioadă de acomodare. Nu e ușor.

— Este în primul rînd o chestiune de conștiință, o datorie. Poți trăi oare, fără a te întreba ce va fi după tine? Discuția cu acest om în vîrstă și bun profesor este tonică.

În discuție intervine tovarășa FLOREA MARIA, directoarea cîminului cultural.

„Unele forme de activitate culturală, foarte bune în urmă cu cîtiva ani, sînt astăzi perimate, depășite. Ele sînt însă cerute de la centru. De aici, încep formalismul. De pildă: azi, cînd în comună sînt aproape în toate casele aparate de radio, cititul presei la casele de citit devine inutil. Omul ascultă la radio buletinul de știri, vede televiziunea pe micul ecran. Dar cerindu-se de către organele de resort de la raion, păstrarea acestei forme de activitate culturală, ea se păstrează. Doar nu face rău la nimeni!”

Discuțăm, în continuare, despre necesitatea „fixării” învățătorului și profesorului la sat.

„Eu am vrut să rămîn în această comună. Sfatul popular m-a ajutat, mi s-a dat un loc pentru casă. Dar de aici și pînă la casă mai este. Materialele de construcție se procură la noi foarte greu. O poveste înțeleg de o vară, pînă aduci ciment. Altă poveste pînă aduci cărămida. Și tot așa”.

Ne întrebăm: Oare această problemă nu ar trebui lăsată în discuție de către șeful popular al raionului? Și dacă trebuie, de ce nu se ia?

COSTEA DUMITRU, directorul cîminului cultural și al Școlii generale din comuna Păncești, raionul Adjud, ne vorbește despre importanța permanentizării activității culturale-artistice.

„Odată cu crearea obișnuinței de a veni la cîminul cultural, omul își face și educație artistică. Aici în comună noi ne-am ocupat intens cu teatrul de amatori. De cîțva timp avem organizată stagiu permanentă a artistului amator. Țăranii cooperatori vin la cîminul cultural ca la orice spectacol important: sala devine nelăcătoare. Asta ne obligă în primul rînd pe noi. Cîndu-mi urmat a fost: educația artistică a publicului nostru; creșterea exigenței publicului, ca o urmare directă; obligativitatea de a fi consecvenți cu buna calitate a spectacolelor noastre. Este și aceasta o cale pentru întărirea prestigiului cadrelor didactice în fața satului. Fîldeacă și la noi, ca și în alte locuri, cred, profesorii și învățătorii duc greu munca culturală”.

Cei care au trăit în copilărie la țară își amintesc de omul cărui sătenii îi ascultau, înaintea oricui, șeful. Omul acela era învățătorul. Spre bătrînețe, întreg sufletul satului trecuse, de atîtea ori întors la copilărie, prin minile lui. Oamenii în toată puterea, oameni tineri, flăcăiași, cei mici de tot, toți erau sau fuseseră elevii lui. Nu de mult am trecut printr-o comună întinsă, însoțit de un asemenea om. Atunci cînd l-am văzut chemînd frumos pe nume, oameni de tot felul, cînd de pe prispă caselor femei gureșe îi făceau semn prietenești și aruncau cu bucurie vorbe de bună vedere pofindu-l în case, eu m-am simțit lîngă el lipsit de orice grijă și un fel de învidie blîndă mă cuprinsese pe dată. Lîngă mine era un bătrîn înțelept care cutreiera ținutul unde a făcut cîndva minuni și întreaga lui înfățișare de țăran bătrîn și greoi, cu obrazul mare și jovial, oarecum șiret, toată făptura lui purta o putere pe care cu greu încercam s-o înțeleg.

La Filipești-Roman, am găsit un asemenea om. Cu totul opus tipului fizic descris mai sus, el îi seamănă, moral, cu totul. Învățătorul ION ANGHEL are douăzeci și unu de ani de activitate.

„Cînd am terminat eu școala normală, ne spune, nu m-am întors în satul meu. Azi toți te cunosc. E bălăutul lui curat. Îi stiu de mic. L-am văzut jucîndu-se în praie. S-a făcut învățător? Eh, se poate!... Vorbe cam în doi peri. Așa se întîmplă. Am mers (și nu numai eu, cu toții am învățat la rîndul nostru asta) în alte sate. Acolo mi-am făcut ucenicia. M-am întors, bineînțeles, în locurile natale. Altfel am fost primit. Așa sînt oamenii, eu cred în frumusețea lor sufletească, o descopăr în fiecare zi; dar ea trebuie căutăată, seoașă la lumină. Altfel vorbești cu ei în fața oamenilor de aici, cărora le cunosc obiceiurile și neazurile, de care sînt legat întru totul, cu care mă văd zilnic. Eu îi cred pe ei, la rîndul lor mă cred ei pe mine”.

— Care credeți că ar fi cele mai eficiente forme ale muncii culturale de masă?
— Conferința, atunci cînd nu-i improvizată, experiența științifică — cu foarte mare priză la țară, dat fiind caracterul ei strict concret, și simpozionul. Mai sînt și altele. Dar nu văd eficiența unei „forme” învechite, cum ar fi călătoria pe hartă. Cînd în sat sînt atîtea televizoare și oamenii urmăresc „pe viu”, ca să spun așa, ceea ce noi îl arătăm cu linia pe o hartă întinsă pe perete, formula noastră trebuie eliminată”.

În aceeași ordine, profesorul MUNTEANU GHEORGHE, directorul școlii, subliniază necesitatea ca învățătorul și toți cei care au menirea de a ridica tot mai la lumină viața spirituală a satului, trebuie să cunoască în adîncime viața, obiceiurile oamenilor în mijlocul cărora trăiesc.

— Puteți indica un mijloc de a „reține” la sat pe acei profesori care migrează dintr-un loc în altul?

„Mulți dintre ei ar vrea să se stabilească într-un loc. Unul din mijloacele care le-ar sprijini hotărîrea aceasta ar fi asigurarea aprovizionării cu lemne și alimente. De multe ori pentru te miri ce trebuie să mergem pînă la Roman. Magazinele pline cu tot felul de produse ne fac să ne întrebăm: de ce nu sînt trimise acestea și pe la noi?”

Într-o așezare dintre cele mai pitorești, pe malul Cracăului, între munți și plauri ondulate, la Bodești de jos, ne-am întîlnit cu tovarășa BOSTAN VICTORIA, directoarea școlii generale de aici. O învățătoare care a învățat carte, timp de treizeci și trei de ani, atîtea generații de copii, are ce spune despre munca ei.

„Nu m-am simțit niciodată oboșită. Poate nu mă credeți? Uitați, eu am aici, la școală, cadre tinere necalificate. Cu toate acestea, nicio una din fetele mele nu fac navetă, cele mai multe se vor califica la cursurile fără frecvență. Ne înțelegem atît de bine încît nu degeaba le spun fetele mele”.

Tradiționalele concluzii, necesare în alte împrejurări, sînt aici de prisos. Cîteva lucruri, îndeobște cunoscute, dar uitate după cite se pare de către unele sfaturi populare și cooperative agricole de producție, trebuie reamintite:

— cadrele didactice se află în centrul tuturor activităților culturale-artistice care se desfășoară la sate;

— viitorii absolvenți ai liceelor pedagogice trebuie să se pregătească temeinic pentru a face față multiplelor sarcini pe care le pune viața satului contemporan;

— profilul spiritual al cadrelor didactice trebuie să fie multilateral, corespunzător înaltei meniri educative a acestui însemnat detașament al intelectualității noastre. Ei trebuie să fie înarmați cu cele mai noi cuceriri ale științei și culturii;

— pregătirea intelectuală a cadrelor didactice este o ficțiune acolo unde suprincărcarea cu sarcini mai persistă. Repartizarea rațională a sarcinilor este mai mult decît necesară;

— cooperativele agricole de producție și sfaturile populare pot și trebuie să asigure aprovizionarea cadrelor didactice cu alimente, lemne de foc, materiale de construcție etc., oferindu-le în felul acesta condiții normale de viață și posibilitatea stabilirii definitive în comunele respective;

— activitățile extrașcolare trebuie să aibă o strînsă legătură cu pregătirea profesională și aptitudinile cadrelor didactice.

Prestigiul acestora este în funcție și de activitățile obștești pe care le desfășoară. Nu vom contribui la consolidarea prestigiului cadrelor didactice dacă le vom pune să vindă cărți în sat, să facă de serviciu la telefon sau să mobilizeze sătenii la diverse acțiuni ale sfaturilor populare. Avem datoria să facem tot ce este posibil pentru ca învățătorii și profesorii de la țară să se bucure pretutindeni de respectul pe care îl merită cu prisosință.

Anchetă realizată de Ovidiu Genaru, George Bălaș și Sergiu Adam

politice a muncitorilor și țăranilor stimulează preocupări mai mari pentru viața economică a întreprinderilor, cooperativele agricole de producție, pentru rolul și locul acestora în economia națională. Metoda folosită de partid, de a dezbate cu masele largi planurile dezvoltării economiei țărilor, atragerea și planificarea dezvoltării economiei țărilor, unității planificarea a maselor la conducerea treburilor unității economice solicită, de asemenea, un nivel corespunzător de pregătire economică. Acest nivel este în primul rînd al maselor este, cum rezultă din cele de mai sus, cerut de socialism, iar cultura de masă de nu poate să nu răspundă unei astfel de cerințe, de nu poate însemna printr-o contribuție specifică la formarea noului gândire economice a maselor. Firește, această problemă nu trebuie înțeleasă simplist. Am arătat deja că determinant, hotărîtor în formarea conștiinței socialiste este factorul obiectiv, dar că cel subiectiv nu poate fi ignorat prin complexitatea și eficiența înrîuririi sale. Factorul subiectiv înseamnă în rîndul țărilor partidelor, politica să. Activitatea sa amplă de ordin organizatoric și ideologic. Factorul subiectiv înseamnă, de asemenea, statul socialist cu funcțiile sale ca și activitatea organizațiilor de masă și obștești.

Și aceasta nu înseamnă totul. Să nu uităm nici o clipă că înseși relațiile de producție socialiste sînt purtătoare ale unor ample valente educative. Munca, producția au, de asemenea, un mare rol în educarea economică a maselor.

Avem asadar în față un complex de factori obiectivi și subiectivi valorificați în mod constant de către partid în formarea noului orizont spiritual economic al maselor. Acești factori acționează nu izolată, ci în același timp într-o strînsă unitate dialectică. Cultura de masă este numai unul din agregatele complexului mecanism social-istoric al formării și dezvoltării economice a maselor.

Conștientizarea de producție sînt o excelentă școală a înțelegerii unor probleme economice. Dezbaterile largă a cifrelor de plan, întrecerea socialistă, distribuția socialistă a muncii, toți acești factori, primă însemnată în domeniul producției socialiste, fiind componente ale practicii producției socialiste, dar acestea nu sînt în sfera culturii de masă. Sfera aceasta nu cuprinde nici măcar întreaga complexitate a factorului subiectiv, ci numai anumite elemente ale acestuia, cum sînt învățămîntul, de partid, mentoria, munca politică și de propagandă prilejuită economică, munca politică și de propagandă prilejuită economică, activitatea de popularizare a cunoștințelor economice desfășurată de instrumentele moderne de comunicație cu masele și în rîndul țărilor de presă.

Încă Lenin cerea presii să „supună judecării masei or toamă problemele economice de fiecare zi, el ajutîndu-le să se studieze în mod temeinic”. El cerea ca spre deosebire de presa burgheză care este plină de știri senzationale, presa socialistă să devină un „instrument” de reducere economică a masei”. Ca factor al culturii de masă, presa noastră a devenit în adevăr un astfel de instrument de cea mai bună calitate.

Funcția de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste nu poate fi concepută fără obiectivul deosebit de concret al dezvoltării în rîndul maselor a unui orizont etic nou, socialist.

„Pătrunzînd pe bazele științifice ale ideologiei marxiste în anii practicii revoluționare, morala socialistă s-a îmbogățit pe baza relațiilor de producție de tip nou. Cultura de masă pe baza indicațiilor partidelor noastre promovează ansamblul normelor care reglementează comportarea oamenilor societății socialiste față de familie, clasa proprie, celelalte clase, față de națiune, de patrie, față de muncă, de opera de construcție socialistă și comunistă. Eficiența acțiunilor întreprinse de către activitatea culturală este cu atît mai mare cu cît masele vîd în morala comunistă înfrîngerea propriilor năzuințe, idealurile etice ale întregii omeniri muncitoare, cu atît mai mult cu cît noua morală se făurește pe temelia relațiilor de producție socialiste. „Dragostea de țară este unul din cele mai adînci sentimente omenești, statornic, cum spunea pe bună dreptate Lenin, de existența de secole și milenii a unor patrii diferite”. Patriotismul socialist constituie în epoca contemporană o impresionantă forță motrice a dezvoltării societății. Iată de ce cultura de masă își face un punct de mîndrie din funcția ce o are de a cultiva acest sentiment și de a-l dezvolta integrîndu-l organic conștiinței socialiste a maselor.

Poporul român a dat de-a lungul întregii sale istorii dovezi nepieritoare de dragoste de patrie. Aceste tradiții glorioase sînt cultivate astăzi de cultura de masă și devin adevărați factori de îmbogățire a sentimentelor dragostei de patrie nouă, socialistă. Conducerea partidului nostru a subliniat în repetate rînduri necesitatea de a se face eforturi sporite pentru dezvoltarea activității de educare patriotică și internaționalistă a maselor și, îndeosebi a tineretului.

Documentele Partidului Comunist Român s-au referit nu odată la aceste probleme ca obiective ale culturii de masă. Este destul să amintim indicația dată de Congresul al IX-lea de a intensifica activitatea politică și culturală de masă „pentru formarea omului nou, însușit de idealurile nobile ale socialismului, de principiile moralei comuniste, cu un larg orizont cultural”. În acest sens Congresul al IX-lea a trasat sarcini organizațiilor de masă și obștești, radioului, televiziunii, presei.

Cu privire la funcțiile culturii de masă în educarea estetică nu vom sublinia decît faptul că ne aflăm într-o etapă în care nu ne mai putem rezuma doar la răspîndirea cărții, filmului, teatrului, muzicii. Acesta este un stadiu deja depășit. Momentul solicită o dezvoltare a gândirii estetice, o dezvoltare a culturii artistice. Ori, așa cum just subliniază estetica sovietică N. A. Dmitrieva „De o adevărată cultură estetică se poate vorbi cu deplin temei numai atunci cînd concepțiile și gusturile estetice devin o parte componentă a structurii psihice, numai atunci cînd ele influențează normele de conduită ale omului, atîtuirea lui față de muncă și colectiv, caracterul năzuințelor și idealurilor lui în viață”.

cultura de masă. Astfel, considerăm că asupra majorității elementelor din sfera productivă cum sînt condițiile tehnice, condițiile de securitate a muncii, gradul de confort al condițiilor de lucru, durata zilei de muncă, numărul de oameni cuprînși în industrie ș. a. cultura de masă acționează dar cu un efect mai mare sau mai puțin înfrînat. Cu mult mai mare importanță vor avea rezultatele activității culturale de masă asupra factorilor care reflectă modul de trai în afara producției. Astfel cultura de masă poate determina importante modificări în structura folosirii timpului liber. Cît anume va fi folosit din bugetul acestui timp pentru pregătirea tehnică-profesională, pentru activități diverse cu caracter administrativ-casnic, cît anume pentru estetica locuinței sau educarea copiilor, pentru distracții sau în alte scopuri sînt indicatori mult mai ușor influențabili prin cultura de masă. În acțiunile acestor factori care organizează, planifică și conduc în mod concret cultura de masă pot sta, cu perspectiva unor rezultate ce nu se lasă prea mult așteptate, diferitele aspecte ale complexelor și multiplelor relații de familie (relațiile dintre soți, dintre aceștia și copii, atîtuirea acestora față de bătrîni etc.), obiceiurile și tradițiile, moravurile, modul de a locui, de a se hrăni, de a se îmbrăca, conduita oamenilor în societate.

Socialismul creează condițiile necesare pentru ca masele largi de oameni ai muncii să-și sporească exigența față de diferitele condiții ale modului lor de trai, și oferă posibilități tot mai largi în proporție de masă ca aceste exigențe sporite să fie satisfăcute. Între aceste condiții create de ordinul socialiste și puse la dispoziția maselor se află și factorii care intră în sfera conceptului cultura de masă.

1. Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, București 1965, pag. 83.

2. Nicolae Ceaușescu, op. cit. pag. 84.

3. Vezi: Gh. Gheorghiu-Dej: Articole și cuvîntări 1959-1961, București, Editura politică, 1961, pag. 176.

4. Mihail Cernea: „Dezvoltarea gândirii economice socialiste a clasei muncitoare”. În vol. „Profilul spiritual al clasei muncitoare în socialism”. Ed. Academiei, București, 1964, pag. 145.

5. K. Marx: „Capitalul” vol. I, ed. a 4-a, Editura politică, 1960, pag. 368.

6. F. Engels: „Situția clasei muncitoare din Anglia”, E.P.L.P. București, 1953, pag. 223.

7. V. I. Lenin: „Sarcinile imediate ale puterii sovietice”, În: Opere vol. 23 pag. 243.

8. V. I. Lenin, Opere vol. 27, Ed. politică București, 1959, pag. 189.

9. V. I. Lenin: Opere vol. 28, Ed. politică București, pag. 177.

10. Nicolae Ceaușescu: Raport la Congresul al IX-lea al P.C.R., Editura politică București, 1965, pag. 88.

11. N. A. Dmitrieva: Despre pedagogia estetică, Editura R. A., București, 1958, pag. 10.